

32001L0023

22.3.2001

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

L 82/16

SMERNICA RADY 2001/23/ES**z 12. marca 2001****o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 94,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu ⁽¹⁾,so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Smernica Rady 77/187/EHS zo 14. februára 1977 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov ⁽³⁾ bola podstatne zmenená a doplnená ⁽⁴⁾. V záujme jasnosti a racionálnosti by mala byť kodifikovaná.
- (2) Hospodárske trendy na úrovni spoločenstva, ako aj na úrovni jednotlivých štátov prinášajú zmeny v štruktúre podnikov v dôsledku prevodov podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov na iných zamestnávateľov v súvislosti so zmluvnými prevodmi alebo zlúčením.
- (3) Je potrebné zabezpečiť ochranu zamestnancov pre prípad zmeny zamestnávateľa, najmä postarať sa o to, aby ich práva boli zachované.
- (4) V členských štátoch ešte stále pretrvávajú rozdiely, pokiaľ ide o rozsah ochrany zamestnancov v uvedených prípadoch, a tieto rozdiely treba zmenšovať.
- (5) Charta spoločenstva o základných sociálnych právach pracovníkov, ktorá bola prijatá 9. decembra 1989 (ďalej len „Sociálna charta“), v bodoch 7, 17 a 18 konštatuje najmä, že: „Dokončenie vnútorného trhu musí viesť k zlepšeniu životných a pracovných podmienok pracovníkov v Európskom spoločenstve. Toto zlepšenie musí byť uskutočňované všade tam, kde je to nutné, vývojom istých aspektov právnej úpravy zamestnania, ako sú ustanovenia o hromadnom prepúšťaní alebo ustanovenia týkajúce sa konkurzov a vyrovnaní. Informácie, rokovania s pracovníkmi a účasť pracovníkov sa musia rozvíjať podľa zodpovedajúcich postupov a so zreteľom na doterajšiu prax rôznych členských štátov. Tieto informácie, rokovania s pracovníkmi a účasť pracovníkov sa musia uskutočniť v náležitom čase, najmä v súvislosti s reštrukturalizačnými procesmi v podnikoch alebo zlúčením s dosahom na zamestnanosť pracovníkov.“

- (6) V roku 1977 Rada prijala smernicu 77/187/EHS, aby podporila zosúladienie relevantných vnútroštátnych právnych predpisov zabezpečujúcich zachovanie práv zamestnancov a požadujúcich, aby prevádzatelia aj nadobúdatelia v dostatočnom časovom predstihu informovali zástupcov zamestnancov a poradili sa s nimi.
- (7) Táto smernica bola následne zmenená a doplnená z hľadiska dosahu na vnútorný trh, legislatívnych tendencií členských štátov vo vzťahu k záchrane podnikov, ktoré sa ocitli v hospodárskych ťažkostiach, precedenčného práva Súdneho dvora Európskych spoločenstiev, smernice Rady 75/129/EHS zo 17. januára 1975 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa hromadného prepúšťania ⁽⁵⁾ a už platných právnych predpisov vo väčšine členských štátov.
- (8) Úvahy o právnej bezpečnosti a transparentnosti si vyžiadali, aby bola objasnená právna koncepcia prevodu z hľadiska precedenčného práva Súdneho dvora. Toto objasnenie však nezmenilo rozsah pôsobnosti smernice 77/187/EHS, ako ju interpretoval Súdny dvor.
- (9) Sociálna charta uznáva dôležitosť boja proti všetkým formám diskriminácie, najmä tej, ktorá je založená na pohlaví, farbe pleti, rase, názore a vierovyznaní.
- (10) Táto smernica je platná bez toho, aby boli dotknuté časové obmedzenia ustanovené v prílohe I, časti B, v rámci ktorých musia členské štáty dosiahnuť súlad so smernicou 77/187/EHS a s aktom, ktorý ju mení a dopĺňa,

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

KAPITOLA I

Rozsah a definície

Článok 1

1. a) Táto smernica sa vzťahuje na každý prevod podnikov, závodov alebo častí podniku alebo závodu na iného zamestnávateľa v dôsledku právneho prevodu alebo zlúčenia.
- b) Podľa písmena a) a nasledujúcich ustanovení tohto článku prevod v zmysle tejto smernice je, keď ide o prevod hospodárskeho subjektu, ktorý si ponecháva svoju identitu v zmysle organizovaného zoskupenia zdrojov, ktorého cieľom je vykonávať hospodársku činnosť bez ohľadu na to, či je táto činnosť hlavná, alebo doplnková.

⁽¹⁾ Stanovisko doručené 25. októbra 2000 (ešte neuverejnené v úradnom vestníku).

⁽²⁾ Ú. v. ES C 367, 20.12.2000, s. 21.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 61, 5.3.1977, s. 26.

⁽⁴⁾ Pozri prílohu I, časť A.

⁽⁵⁾ Ú. v. ES L 48, 22.2.1975, s. 29. Smernica nahradená smernicou 98/59/ES (Ú. v. ES L 225, 12.8.1998, s. 16).

- c) Táto smernica platí pre verejné a súkromné podniky zaoberajúce sa hospodárskou činnosťou bez ohľadu na to, či fungujú so ziskom, alebo nie. Administratívna reorganizácia verejných správnych orgánov alebo prevod správnych funkcií medzi verejnými správnymi orgánmi sa v zmysle tejto smernice nepovažujú za prevod.

2. Táto smernica platí v tých prípadoch a do tej miery, pokiaľ sa daný podnik, podnikateľská činnosť alebo časť podniku alebo závodu, ktorej sa prevod týka, nachádza na území, na ktoré sa zmluva vzťahuje.

3. Táto smernica sa nevzťahuje na námorné lode.

Článok 2

1. Na účely tejto smernice:

- a) „prevádzateľom“ sa rozumie každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá z dôvodu prevodu v zmysle článku 1 ods. 1 prestáva byť zamestnávateľom vo vzťahu k podniku, závodu alebo časti podniku alebo závodu;
- b) „nadobúdateľom“ sa rozumie každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá z dôvodu prevodu v zmysle článku 1 ods. 1 sa stáva zamestnávateľom vo vzťahu k podniku, závodu alebo časti podniku alebo závodu;
- c) „zástupcami zamestnancov“ a s nimi súvisiacimi výrazmi sa rozumejú zástupcovia zamestnancov v zmysle pracovných predpisov alebo praxe členských štátov;
- d) „zamestnancom“ sa rozumie každá osoba, ktorá je v danom členskom štáte chránená ako zamestnanec podľa vnútroštátnych pracovných predpisov o zamestnanosti.

2. Táto smernica platí bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne pracovnoprávne predpisy týkajúce sa definície pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu.

Členské štáty však nevylúčia z rozsahu pôsobnosti tejto smernice pracovné zmluvy alebo pracovnoprávne vzťahy len z dôvodu:

- a) pracovného času, ktorý bol alebo má byť odpracovaný;
- b) že ide o pracovnoprávne vzťahy, na ktoré sa vzťahuje pracovná zmluva na dobu určitú v zmysle článku 1 ods. 1 smernice Rady 91/383/EHS z 25. júna 1991 dopĺňajúca opatrenia na podporu zlepšenia pri ochrane bezpečnosti a zdravia pri práci pracovníkov s pracovným pomerom na dobu určitú alebo s dočasným pracovným pomerom ⁽¹⁾, alebo
- c) že ide o dočasné pracovnoprávne vzťahy v zmysle článku 1 ods. 2 smernice 91/383/EHS a prevádzaný podnik, závod alebo časť podniku alebo závodu je alebo sčasti je dočasným zamestnávateľským podnikom, ktorý je zamestnávateľom.

(¹) Ú. v. ES L 206, 29.7.1991, s. 19.

KAPITOLA II

Zachovanie práv zamestnancov

Článok 3

1. Práva a povinnosti prevádzateľa vyplývajúce z pracovnej zmluvy alebo z pracovnoprávneho vzťahu, ktorý existoval ku dňu prevodu, sa z dôvodu tohto prevodu prevedú na nadobúdateľa.

Členské štáty môžu ustanoviť, že po dni prevodu bude popri nadobúdateľovi aj prevádzajúci spoločne a každý zvlášť zodpovedný za záväzky, ktoré vznikli pred dňom prevodu na základe pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu existujúcich v deň prevodu.

2. Členské štáty môžu prijať primerané opatrenia, ktorými zabezpečia, že prevádzateľ oboznámi nadobúdateľa so všetkými právami a povinnosťami, ktoré budú prevedené na nadobúdateľa podľa tohto článku, pokiaľ tieto práva a povinnosti sú alebo by mali byť známe prevádzateľovi v čase prevodu. Neoboznámenie nadobúdateľa stýmito právami a povinnosťami prevádzateľom nebude mať vplyv na prevod daného práva alebo povinnosti a na práva zamestnancov proti prevádzateľovi a/alebo nadobúdateľovi vo vzťahu k danému právu alebo povinnosti.

3. Po prevode nadobúdateľ naďalej dodržiava podmienky dohodnuté v každej kolektívnej zmluve za tých istých podmienok, ktoré platili pre prevádzateľa podľa danej zmluvy, až do dňa ukončenia alebo uplynutia kolektívnej zmluvy, alebo nadobudnutia platnosti, alebo uplatnenia inej kolektívnej zmluvy.

Členské štáty môžu obmedziť obdobie dodržiavania týchto podmienok s výhradou, že nebude kratšie ako jeden rok.

4. a) Pokiaľ členské štáty neupravujú inak, odseky 1 až 3 neplatia vo vzťahu k zamestnaneckým právam na dávky v starobe, invalidite alebo pozostalostné dávky podľa doplnkových podnikových alebo medzipodnikových dôchodkových systémov, ktoré nie sú súčasťou zákonných systémov sociálneho zabezpečenia v členských štátoch.

b) Aj v prípade, že nezabezpečia v súlade s písmenom a), aby odseky 1 a 3 platili na tieto práva, členské štáty prijímajú potrebné opatrenia na ochranu záujmov zamestnancov a osôb, ktoré už nie sú zamestnané v závode prevádzateľa v čase prevodu, pokiaľ ide o práva, z ktorých im vyplýva okamžitý alebo budúci nárok na dávky v starobe vrátane pozostalostných dávok na základe doplnkových systémov uvedených v písmene a).

Článok 4

1. Prevod podniku, závodu alebo časti podniku alebo závodu nemôže byť automaticky dôvodom na prepúšťanie z práce zo strany prevádzateľa alebo nadobúdateľa. Toto ustanovenie však nebráni prepúšťaniu, ku ktorému môže dôjsť z hospodárskych, technických alebo organizačných dôvodov zahŕňajúcich zmeny týkajúce sa pracovníkov.

Členské štáty môžu ustanoviť, že prvý pododsek sa nebude vzťahovať na niektoré špecifické kategórie zamestnancov, ktorých pracovné predpisy alebo prax členských štátov nechránia pred prepustením.

2. Ak dôjde k zrušeniu pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu, že prevod má za následok zásadnú zmenu pracovných podmienok v neprospech zamestnanca, zodpovednosť za skončenie pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu sa bude pripisovať zamestnávateľovi.

Článok 5

1. Pokiaľ členské štáty nezabezpečia inak, články 3 a 4 neplatia pre prevody podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov, pri ktorých je prevádzateľ subjektom konkurzného konania alebo iného podobného konania riešiaceho platobnú neschopnosť, ktoré bolo ustanovené v súvislosti s likvidáciou majetku prevádzateľa a ktoré je pod dozorom príslušného verejného orgánu (ktorým môže byť profesionálny odborník vo veciach platobnej neschopnosti, splnomocnený príslušným verejným orgánom).

2. Keď sa články 3 a 4 vzťahujú na prevod počas konkurzného konania, ktoré sa začalo vo vzťahu k prevádzateľovi (bez ohľadu na to, či bolo toto konanie ustanovené v súvislosti s likvidáciou majetku prevádzateľa, alebo nie) a za predpokladu, že takéto konania sú pod dozorom príslušného verejného orgánu (ktorým môže byť profesionálny odborník vo veciach platobnej neschopnosti, ustanovený podľa vnútroštátnych právnych predpisov), môže členský štát zabezpečiť, že:

- a) bez ohľadu na článok 3 ods. 1 dlhy prevádzateľa vyplývajúce z akýchkoľvek pracovných zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov a splatné pred prevodom alebo pred začatím konkurzného konania sa neprevedú na nadobúdateľa za predpokladu, že takéto konanie zabezpečí podľa zákona daného členského štátu najmenej takú rovnocennú ochranu, aká je zabezpečená v situáciách, na ktoré sa vzťahuje smernica Rady 80/987/EHS z 20. októbra 1980 o aproximácii právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na ochranu zamestnancov v prípade platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa ⁽¹⁾, alebo že
- b) nadobúdateľ, prevádzateľ alebo osoba, alebo osoby vykonávajúce funkcie prevádzateľa na jednej strane a zástupcovia zamestnancov na druhej strane môžu odsúhlasiť, pokiaľ to platné právne predpisy alebo prax umožňujú, zmeny zamestnaneckých podmienok zamestnancov určených na zachovanie pracovných príležitostí tým, že sa zabezpečí prežitie podniku, závodu alebo časti podniku alebo závodu.

3. Členský štát môže uplatniť odsek 20 písm. b) na každý prevod, ak sa prevádzateľ nachádza vo vážnej hospodárskej kríze, ktorá je definovaná vnútroštátnymi právnymi predpismi, za predpokladu, že takúto situáciu vyhlási príslušný verejný orgán a že je pod súdnym dozorom, za podmienky, že tieto ustanovenia už existovali vo vnútroštátnych predpisoch 17. júla 1998.

Komisia predloží správu o účinkoch tohto ustanovenia do 17. júla 2003 a predloží Rade všetky potrebné návrhy.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 283, 20.10.1980, s. 23. Smernica zmenená a doplnená Aktom o pristúpení z roku 1994.

4. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia na zabránenie zneužívania postupov pre prípad platobnej neschopnosti, ktoré by viedli k odňatiu práv zamestnancov stanovených touto smernicou.

Článok 6

1. Ak si podnik, podnikateľská činnosť alebo časť podniku alebo závodu zachová autonómnosť, postavenie a funkcia zástupcov alebo zastúpenia zamestnancov dotknutých prevodom sa zachová za takých istých podmienok, za akých existovala pred dňom prevodu na základe ustanovení zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení alebo dohody za predpokladu, že podmienky nevyhnutné na vytvorenie zastúpenia zamestnancov sú splnené.

Prvý pododsek sa neuplatní, ak podľa ustanovení zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení alebo praxe v členských štátoch alebo na základe dohody so zástupcami zamestnancov podmienky nevyhnutné na opätovné menovanie zástupcov zamestnancov alebo opätovné ustanovenie zastúpenia zamestnancov sú splnené.

Keď je prevádzateľ subjektom konkurzného konania alebo akéhokoľvek podobného konania súvisiaceho s platobnou neschopnosťou, ktoré bolo ustanovené v súvislosti s likvidáciou majetku prevádzateľa, a je pod dozorom príslušného verejného orgánu (ktorým môže byť profesionálny odborník vo veciach platobnej neschopnosti, splnomocnený príslušným verejným orgánom), členské štáty môžu prijať potrebné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby prevedení zamestnanci mali riadne zastúpenie až do nového zvolenia alebo určenia zástupcov zamestnancov.

Ak si podnik, závod alebo časť podniku alebo závodu nezachová autonómnosť, členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby prevedení zamestnanci, ktorí mali zastúpenie pred prevodom, mali aj ďalej riadne zastúpenie v období, počas ktorého dôjde k opätovnému ustanoveniu alebo opätovnému menovaniu zastúpenia zamestnancov v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou.

2. Ak funkčné obdobie zástupcov zamestnancov dotknutých prevodom uplynie v dôsledku prevodu, zástupcovia naďalej požívajú ochranu poskytovanú zákonmi, inými právnymi predpismi a správными opatreniami alebo praxou členského štátu.

KAPITOLA III

Informácie a porady

Článok 7

1. Od prevádzateľa a nadobúdateľa sa vyžaduje, aby informovali zástupcov zamestnancov dotknutých prevodom o nasledujúcich skutočnostiach:

- o dátume alebo o navrhnutom dátume prevodu,
- o dôvodoch prevodu,
- o právnych, hospodárskych a sociálnych dôsledkoch prevodu na zamestnancov,
- o všetkých predpokladaných opatreniach vo vzťahu k zamestnancom.

Prevádzateľ musí poskytnúť takéto informácie zástupcom svojich zamestnancov v dostatočnom predstihu pred uskutočnením prevodu.

Prevádzateľ musí poskytnúť takéto informácie zástupcom svojich zamestnancov v dostatočnom predstihu pred uskutočnením prevodu a v každom prípade skôr, ako sú jeho zamestnanci priamo dotknutí prevodom, pokiaľ ide o ich pracovné podmienky a zamestnanosť.

2. Keď prevádzateľ alebo nadobúdateľ predpokladá opatrenia vo vzťahu k jeho zamestnancom, poradí sa o nich s predstaviteľmi týchto zamestnancov v dostatočnom predstihu s cieľom dosiahnuť dohodu.

3. Členské štáty, ktorých zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia ustanovujú, že zástupcovia zamestnancov sa môžu odvolať v rozhodcovskom konaní, aby dosiahli rozhodnutie o opatreniach, ktoré sa majú prijať vo vzťahu k zamestnancom, môžu obmedziť povinnosti stanovené v odsekoch 1 a 2 na prípady, keď uskutočnený prevod vyvolá zmenu v závode, ktorá pravdepodobne prinesie zjavné nevýhody značnému počtu zamestnancov.

Informácie a porady sa musia týkať minimálne predpokladaných opatrení, ktoré súvisia so zamestnancami.

Informácie je potrebné poskytnúť a porady sa musia uskutočniť v dostatočnom časovom predstihu pred uskutočnením zmeny v závode, ako sa uvádza v prvom pododseku.

4. Povinnosti ustanovené v tomto článku platia bez ohľadu na to, či rozhodnutie vedúce k prevodu urobí zamestnávateľ, alebo podnik riadiaci zamestnávateľa.

Pri posudzovaní údajných porušení povinnosti poskytnúť informácie a uskutočniť porady, ustanovenej v tejto smernici, sa argument, že takéto porušenie sa vyskytlo, pretože informácie neposkytol podnik riadiaci zamestnávateľa, neakceptuje ako ospravedlnenie.

5. Členské štáty môžu obmedziť povinnosti stanovené v odsekoch 1, 2 a 3 na podniky alebo podnikateľské činnosti, ktoré počtom zamestnancov spĺňajú podmienky na voľbu alebo menovanie kolegiálneho orgánu zastupujúceho zamestnancov.

6. V prípade, že v podniku alebo závode nie sú zástupcovia zamestnancov bez ich vlastného zavinenia, členské štáty zabezpečia, aby príslušní zamestnanci boli vopred informovaní:

- o dátume alebo o navrhovanom dátume prevodu,
- o dôvode prevodu,
- o právnych, hospodárskych a sociálnych dôsledkoch prevodu na zamestnancov,

- o všetkých predpokladaných opatreniach vo vzťahu k zamestnancom.

KAPITOLA IV

Záverečné ustanovenia

Článok 8

Táto smernica nemá vplyv na právo členských štátov uplatňovať alebo prijímať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia, ktoré sú pre zamestnancov výhodnejšie, alebo podporovať, alebo povoľovať uzatváranie kolektívnych zmlúv alebo zmlúv medzi sociálnymi partnermi, ktoré sú pre zamestnancov výhodnejšie.

Článok 9

Členské štáty zavedú do svojich vnútroštátnych právnych systémov také opatrenia, ktoré sú potrebné, aby umožnili všetkým zamestnancom a zástupcom zamestnancov, ktorí sa považujú za poškodených z dôvodu nesplnenia záväzkov vyplývajúcich z tejto smernice, uplatňovať svoje nároky v súdnom konaní po možnom odvolaní sa na iných príslušných orgánoch.

Článok 10

Komisia predloží Rade analýzu dosahov ustanovení tejto smernice do 17. júla 2006. Navrhne všetky zmeny a doplnky, ktoré sa ukážu byť potrebné.

Článok 11

Členské štáty oznámia Komisii texty zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení, ktoré prijímú v oblasti, na ktorú sa vzťahuje táto smernica.

Článok 12

Smernica 77/187/EHS, zmenená a doplnená smernicou uvedenou v prílohe I, časti A, sa ruší bez toho, aby boli dotknuté záväzky členských štátov týkajúce sa časových obmedzení pre ich uplatnenie uvedené v prílohe I, časť B.

Odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na túto smernicu a interpretujú sa v súlade s korelačnou tabuľkou v prílohe II.

Článok 13

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiaty deň po dni jej uverejnenia v Úradnom vestníku Európskych spoločstiev.

Článok 14

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

V Bruseli 12. marca 2001

Za Radu

predseda

B. RINGHOLM

PRÍLOHA I

ČASŤ A

Zrušená smernica a smernica, ktorá ju mení a dopĺňa

(uvedená v článku 12)

Smernica Rady 77/187/EHS (Ú. v. ES L 61, 5.3.1977, s. 26)

Smernica Rady 98/50/ES (Ú. v. ES L 201, 17.7.1998, s. 88)

ČASŤ B

Termíny transpozície do vnútroštátneho práva

(uvedené v článku 12)

Smernica	Termín zavedenia
77/187/EHS	16. februára 1979
98/50/ES	17. júla 2001

PRÍLOHA II

KORELAČNÁ TABUĽKA

Smernica 77/187/EHS	Táto smernica
článok 1	článok 1
článok 2	článok 2
článok 3	článok 3
článok 4	článok 4
článok 4a	článok 5
článok 5	článok 6
článok 6	článok 7
článok 7	článok 8
článok 7a	článok 9
článok 7b	článok 10
článok 8	článok 11
—	článok 12
—	článok 13
—	článok 14
—	príloha I
—	príloha II